

Radomír Jonczy

Biblické kořeny a křídla lásky

Národní
týden
manželství

Biblické kořeny a křídla lásky

Pro rok 2024 navrhli koordinátoři Národního týdne manželství (dále jen NTM) v České republice téma „Kořeny a křídla“. Jejich ambicí bylo přivést manželské páry k přemýšlení nad tím, jaké asociace tato myšlenka vyvolává.

Jako teolog jsem se neubráníl úvaze nad tím, že Bible je vlastně knihou plnou pasáží zabývajících se otázkou toho, jaké kořeny a křídla má láska. Proto jsem se také odhodlal k sepsání sedmi přednášek s výklady některých z těchto namátkově volených perikop. Modlím se, aby vás tyto mé řádky inspirovaly k rozhovorům na dané téma v ložnici nebo u rodinného stolu, případně na schůzkách Křesťanského domova ve sboru či jinde. Věřím, že nás tyto biblické pasáže znovu přivedou k lepšímu pochopení toho, kde se vzala láska a co jí může i dnes, ve dvacátém prvním století, dávat křídla.

Rád bych se také touto cestou jménem svým i jménem týmu Adventistické služby rodinám (dále jen ASR) po dvou konferenčních obdobích rozloučil s vámi všemi, kteří jste nás svým zájmem, modlitbami i spoluprací podporovali ve všem, co jsme se pro vás snažili dělat. Ať Bůh žehná našim manželstvím i rodinám a církev ať díky tomuto požehnání roste nejen početně, ale i duchovně. Modlíme se za vás.

Radomír Jonczy

*koordinátor Oddělení adventistické služby rodinám
Česko-Slovenské unie CASD*

Obsah

Jak vypadá Bůh? — 3

Liknavý manžel a otec Abraham — 6

Lepidlo lásky — 10

Voňavá láska — 13

Láska je dar — 17

Ukřižovaná láska — 21

Radujte se v manželství vždycky — 24

Jak vypadá Bůh? _____

Milovaní, milujme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná.

Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy. Milovaní, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat. Boha nikdy nikdo neviděl, ale jestliže se milujeme navzájem, Bůh v nás zůstává a jeho láska v nás dosáhla svého cíle. (1J 4,7–12)

Bůh je duchovní bytost

Víte, jak vypadá Bůh? Na podobnou otázku mi věřící lidé obvykle odpovídají odkazem na první knihu Bible. V příběhu o stvoření světa je totiž napsáno: „*Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl **obrazem Božím**...*“ (Gn 1,27). Na základě tohoto výroku v nás přežívá představa, že Bůh vypadá tak nějak jako člověk, jen že je o dost větší...

Ježíš byl jiného názoru. V jednom z rozhovorů svým učedníkům řekl, že *Bůh je Duch* (J 4,24). A při jiné příležitosti podotkl, že „*duch přece nemá maso a kosti*“ (L 24,39). Bůh prostě nevypadá nijak. Je to duchovní bytost. „*Boha nikdy nikdo neviděl*“ (1J 4,12), a proto Desatero nedoporučuje jakékoli zobrazování Boha (Ex 20,4). I sebelépe míněné pokusy o zobrazení Boha zákonitě končí Boží karikaturou.

Ovlivněni jinak půvabnou pohádkou francouzského animátora Jeana Effela z roku 1958 s názvem „*Stvoření světa*“ se při zmínce o Bohu dodnes jen stěžij zbavujeme asociace plešatého staříka v noční košili, který z obláčku plujícího po nebesích s dobromyslným úsměvem sleduje, co se to na zemi vlastně děje.

Ježíš je obrazem neviditelného Boha

S neviditelností Boha vždy měli nemalý problém jak jeho odpůrci, tak i jeho znavači. Proto si Židé, inspirováni egyptskými kulty, hned po vydání Desatera

vyrobili zlaté tele, které sice nemělo Boha nahradit, ale mělo jej zobrazit. Dodnes také v řadě kostelů nacházíme nejen Boží oko, ale i řadu roztodivných pokusů o vytvoření Boží podoby.

Bůh sám věděl, že nebude pro člověka snadné vytvořit si vztah k někomu, kdo není vidět. Proto před dvěma tisíci lety osobně sestoupil na zem a vzal na sebe lidskou podobu. Ne náhodou první veliký teolog křesťanství, apoštol Pavel, v epistoletě Koloským hovoří o Ježíši jako o *obrazu neviditelného Boha* (Ko 1,15). Ani v tomto případě však nešlo o zobrazení jeho fyzické podoby. Z evangelií se nedozvídáme, jak Ježíš vypadal, víme však, jaký byl. Tím, jaký byl a jak se choval, zobrazil podstatu Boha, tedy to, že Bůh je láska.

Církev je obrazem neviditelného Boha

A jaký byl výsledek této Boží iniciativy? Ježíš „*přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali*“ (J 1,11). Jeho čistá, obětavá, Boha zobrazující láska totiž demaskovala sobectví a hřích a byla pro Ježíšovy současníky trnem v oku. „*Ukřijžuj ho!*“ (Mk 15,13), volali a římský místodržící Pilát jim nakonec vyhověl. Mysleli, že se jej tím definitivně zbaví, ale nějak se přepočítali.

Ježíš vstal z mrtvých, žije a kraluje a po jeho odchodu se to takřka po celé zemi začalo doslova hemžit jeho následovníky. Nejenže se intelektuálně ztotožnili s jeho učením a začali ho zvěstovat, ale ke všemu ještě od něj darem dostali moc lásky (1J 3,1). Životem naplněným touto láskou začali, stejně jako Ježíš, tomuto světu zobrazovat Boha a ukazovat lidem, jaký je. Boží láska tak v nich začala dosahovat svého cíle, protože „*Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil*“ (Gn 1,27).

Láska je řešením pro lidské krize

Dnes už asi nebudu vnímán jako tragéd, když si dovolím tvrdit, že se v posledních dnech stupňuje celosvětová krize. Už to není jen problém ekonomický a bezpečnostní, ale také morální, etický a hlavně vztahový. Rozpadají se nejen manželství a rodiny, rozpadá se společnost jako taková. Hrozba války se stala realitou a není vyloučeno, že války lokální mohou přerůst v konflikt celosvětový. Dnes už společnou řeč těžce hledají politici nejen u nás, ale i na celém světě. Odborníci všeho druhu se pokoušejí dešifrovat, čím to je a jak by se to všechno dalo vyřešit.

Bible ukazuje příčinu i řešení této krize. Říká zcela jasně a zřetelně, že je důsledkem absence lásky a že jejím řešením může zase být jediné láska. Ovšem ne jen tak nějaká láska, ale láska božská, láska jménem *agapé*. Ta v sobě ukrývá obrovský potenciál. Je totiž „*trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy*“ (1K 13,4–6). Poznali svět Boha a jeho lásku, zamiluje si jej a tím začne milovat i své bližní – a bude vyhráno. Prostě, jak o tom zpívají bratři Nedvědové: „A není lepší lék než láska, s tou by o sto roků lidé byli dál.“

Bůh je zdrojem lásky

To fantastické je, že Bůh tuto lásku po svých služebnících nejen vyžaduje, ale také jim ji jedním dechem rovnou i nabízí. Proto staříček evangelista Jan ve své epistoletě svým duchovním sourozencům vysvětluje, že *láska je z Boha*, a k tomu dodává, že *jej sice nikdo neviděl, ale jestliže se milujeme, Bůh v nás zůstává a my v něm*. Jde o jeden uzavřený kruh, přátelé. Zůstáváme-li v Bohu, milujeme, a milujeme-li, zůstává Bůh v nás.

Lásku v tomto světě může Bůh realizovat mimo jiné tím, že svojí láskou naplní životy dvou lidí, kteří se mu odevzdají, spolu se setkají, zamilují se jeden do druhého a lásku pak předávají dětem, které přivádějí na svět, protože se navzájem milují. Není manželství dokonalý projekt? Ohroženému lidstvu se díky němu nabízí nová naděje. Prostřednictvím funkčních rodin může Boží láska znovu naplnit tento svět. Co tomu říkáte, přátelé? Půjдете do tohoto dobrodružství s námi? Amen.

Liknavý manžel a otec _____ Abraham

Hospodin navštívil Sáru, jak řekl, a splnil jí, co slíbil. Sára otěhotněla a Abrahamovi, ačkoli byl stár, porodila syna v čase, který mu Bůh předpověděl. Abraham dal svému narozenému synu, kterého mu Sára porodila, jméno Izák. Když mu bylo osm dní Abraham svého syna Izáka obřezal, jak mu Bůh přikázal. Abrahamovi bylo sto let, když se mu Izák narodil. Tu Sára řekla: „Bůh mi dopřál, že se mohu smát. Se mnou, ať se směje každý, kdo o tom uslyší.“ A dodala: „Kdo by byl Abrahamovi řekl, že Sára bude kojit syny? A přece jsem mu porodila syna, ačkoli je stár.“

Dítě rostlo a bylo odstaveno. V den, kdy Izáka odstavili, vystrojil Abraham velké hody. Sára však viděla, že syn, jehož Abrahamovi porodila Hagar egyptská, je poštívač. Řekla Abrahamovi: „Zapud' tu otrokyni i jejího syna. Přece nebude syn té otrokyně dědicem spolu s mým Izákem.“ Ale Abraham se tím velmi trápil. Vždyť šlo o jeho syna. Bůh však Abrahamovi řekl: Netrap se pro chlapce a pro tu otrokyni; poslechni Sáru ve všem, co ti říká, neboť tvé potomstvo bude povoláno z Izáka. Učiním však národ i ze syna otrokyně, neboť také on je tvým potomkem.“

Za časného jitra vzal Abraham chléb a měch vody a dal Hagarě. Vložil jí dítě na rama a propustil ji. Šla a bloudila po Beerševské stepi. Když voda v měchu došla, odložila dítě pod jedním křoviskem. Odešla a usedla opodál, coby lukem dostřelil, neboť si řekla: „Nemohu se dívat, jak dítě umírá.“ Usedla tam, zaúpěla a rozplakala se.

Bůh uslyšel hlas chlapce a Boží posel z nebe zavolal na Hagaru. Privil jí: „Co je ti, Hagaro? Neboj se! Bůh slyšel hlas chlapce na tom místě, kde je. Vstaň, vezmi chlapce a pečuj o něj, já z něho učiním veliký národ. Tu jí Bůh otevřel oči a ona spatřila studnici s vodou. Šla, naplnila měch vodou a dala chlapci napít. A Bůh byl s chlapcem. Když vyrostl, usadil se ve stepi a stal se lučištníkem. Usadil se v Páranské stepi a jeho matka mu dala ženu z egyptské země.“ (Gn 21,1–21)

Vlastního syna vyhnal Abraham do pouště

Parotec víry Abraham... Poslouchá nebe a všichni musí poslouchat jeho. Je patriarchou rodové pospolitosti, která s jeho autoritou nemá žádný problém, jen manželka se mu nějak vymyká z rukou. Neodolatelná Sára. Vždy dostane, po čem touží, vždy si dokáže prosadit svou. Pod tlakem vlastní neplodnosti a v souladu

s dobovými trendy vymyslí, že by mohla Abrahamovi dát syna prostřednictvím své služky, a Abraham přitaká. Hagar otěhotní a Sára na ni začne žárlit. Pokořuje ji a ve vysokém stadiu těhotenství ji svojí šikanou vyžene do pouště. A co na to Abraham? Rezignovaně mlčí. Naštěstí je tady ještě Hospodin. Hagar zachrání a přivede ji nazpět.

Záhy se narodí malý Izmael. Patnáct let žije se svou matkou v Abrahamově rodině. Mezitím se však stane zázrak. Sára navzdory pokročilému věku otěhotní a porodí Abrahamovi syna Izáka. To samo o sobě je veliký důvod k vděčnosti, Sára však znovu začíná trojčit. Rozhodne, že Izmael musí pryč. Abrahamovi prostě a jednoduše rozkáže: „*Zapud' tu otrokyni i jejího syna!*“

A Abraham? Chudák malý. Trápí se, ale to je tak všechno, nač se v tu chvíli, tváří v tvář neodolatelné Sáře, zmůže. Přitom se Sára chová neempaticky, nespravedlivě a nemorálně a Abraham tomuto jejímu řádění akorát pasivně a resignovaně přihlíží. Není schopen se jí vzepřít a vlastního syna i s jeho matkou vyhání do pouště, a tak oba odsuzuje k jisté smrti.

Abrahamův čin byl neobhajitelný

Vy, kteří jste pozorně četli biblický text, jste možná zaregistrovali, že podle něj Sára Izmaela do pouště vypudila kvůli tomu, že byl „poštívač“. To je takové nečeské slovo. Hebrejský termín zde použitý v překladu do češtiny znamená „hrát si“.

Rabi Akiva při výkladu tohoto složitého místa upozorňuje na to, že stejné slovo se jinde ve Starém zákoně používá v souvislosti s modloslužebnými sexuálními hrátkami. Vyslovuje přitom hypotézu, podle které mohl Izmael svého malého bratra sexuálně obtěžovat. Akiva se tak staví na stranu Sáry a obhajuje tak její rozhodnutí Izmaela vyhnat. Akivův žák, rabi Šimon bar Jochaj, však argument svého učitele zpochybňuje slovy: „Je to jeden z oněch vzácných případů, kdy se svým mistrem nesouhlasím. Je nesmyslné myslet si, že by se Abrahamův syn Izmael v domě svého bohabojného otce oddával modloslužbě.“

Těžko říct, jak to vlastně bylo. Obávám se však, že Sáru k jejímu rozhodnutí nedovedla zbožná touha po zachování čistoty rodinného kultu, ale obyčejné přizemní obavy o dědictví a s tím spojený nemalý Abrahamův majetek. Přesto Abraham nezasáhl a tiše se jejímu přání podřídil.

Abrahamova poslušnost byla slepá

Mohli byste také ještě namítnout, že Bůh Sářino rozhodnutí podpořil. To on přece vedl Abrahama k tomu, aby rozhodnutí Sáry respektoval. Otázkou však zůstává, proč za Izmaela a jeho matku ani trochu nezabojoval. Když šlo o rozhodnutí zničit Sodomu a Gomoru, tak se Boží vůli úspěšně vzepřel a přimlouval se za ně. Vůči Izmaelovi však žádnou podobnou empatii neprojevil. A že mu Hospodin slíbil, že se o Hagar a jejího syna postará? To, že je Hospodin schopen se o utlačované postarat, z nás přece odpovědnost za ně nesnímá.

Poslušnost a odevzdanost do Boží vůle bývá v našem církevním prostředí velmi glorifikována. Určitě právem. Problém však vzniká ve chvíli, když příkazy autorit začneme používat jako alibi pro svou vlastní neodpovědnost. Při vši úctě k autoritám nutno dodat, že by poslušnost neměla být slepá. Ostatně Pána Boha jednou u posledního soudu nebude zajímat nic jiného než naše vlastní názory, postoje a činy. Před vlastní odpovědností jednoduše neutečeme.

Smutné důsledky Abrahamovy liknavosti

Troufnu si ve vši pokoře tvrdit, že se Abraham jako otec a manžel v případě Izmaela a Hagar zachoval alibisticky a nezodpovědně. Přemýšleli jste už někdy o tom, co se asi tak muselo chlapci Izmaelovi honit hlavou, když časně ráno s matkou opouštěl beduínský tábor svého otce? V textu sice čteme, že jej Abraham vložil Hagar na ramena, ale jemu v tu chvíli muselo být už víc než patnáct let. Obrat „vložit někoho někomu na ramena“ však tenkrát neznamenal nic jiného než na něj přenést odpovědnost.

Svým rozhodnutím Abraham dospívajícího Izmaela neohrozil jen fyzicky, ale i duševně. Psycholog Michal Černoušek hovoří o tom, že každý otec je pro svého syna důležitou vztahovou figurou. Otcova síla a statečnost, spolu s jeho schopností se rozvíjet a rozšiřovat své horizonty, poskytují synům inspiraci po celý život. A právě o ni Izmael vyhnáním z otcova tábora přišel.

Svým přístupem však Abraham neohrozil jen Izmaela, ale i Izáka. Podle Černouška je slabý a chaotický otec pro svého syna velice traumatizující postavou, protože mu nedává možnost identifikovat se s mužskými vlastnostmi. Otec slaboch představuje pro zdárný rozvoj svých synů ještě horší konstelaci než otec žádný...

Hospodin se však postaral. On to naštěstí tak dělá, když my selháváme. Izmael sice nedozrál v bohobojného muže víry, ale to, že se stal lučištníkem, naznačuje,

že z něj musel vyrůst muž, který dokázal přijmout svou maskulinitu a který vůči ženám vystupoval jako jejich opora a ochránce. Naproti tomu Izák měl celý život k ženám vztah velmi podivný. Oženil se teprve ve čtyřiceti letech, a to až po smrti své matky. Milované manželky Rebeky se nikdy nedokázal pořádně zastat. Zastání se od něj nedočkali ani příslušníci jeho kmene. Bez boje nepřítelům přenechával studny, které pracně vykopali jeho pastýři, a zastat se nedokázal ani svého syna Ezaua, kterého podvedl jeho mladší syn Jákob.

Naděje pro chybujiícího Abrahama i pro nás

Zklamal Abraham, zklamala Sára. Rodičovská role, po které oba tolik toužili, se jim nakonec nějak moc nevyvedla. Zazlíváte jim to? To, co oni nezvládli, můžeme my, rodiče, prarodiče, pedagogové, kazatelé a skautští vedoucí v našich životech ještě napravit. Neuchylujme se proto k alibismu. Přestaňme přenášet odpovědnost na své partnery, společnost, církve nebo Boha a převezměme už konečně odpovědnost sami za sebe, za své myšlení a jednání...

S chutí do toho, půl je hotovo. Nebo ne? Už tolikrát jsme to zkoušeli – a výsledek? „*Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne*“ (Ř 7,18). Mám však pro vás závěrem jednu dobrou zprávu. Abraham se nikdy jako manžel a otec k dokonalosti nevypracoval, ale přesto o něm apoštol Jakub ve své epištole mohl napsat: „*Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost' a byl nazván ,přítelem Božím'*“ (Jk 2,23). Amen.

Lepidlo lásky

Od počátku stvoření ,Bůh učinil člověka jako muže a ženu; proto opustí muž svého otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo'; takže již nejsou dva, ale jeden. (Mk 10,6–9)

Zázrak manželské jednoty

Pozornost nás lidí odjakživa přitahují zázraky, tedy události či jevy tajupné a racionálně nevysvětlitelné. Paradoxní však je, že se největšímu zájmu obvykle těší zázraky nejmenší, zatímco ty největší bývají často přehlíženy. Jedním z nich je zázrak manželství. Dvě lidské bytosti, které až dosud žily životem dvou samostatných individualit, se jednoho dne potkají, zaregistrují jedna druhou, zamilují se do sebe a stanou se jedním tělem. První zmínku o tomto zázraku můžeme najít v knize Genesis: „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem“ (Gn 2,24).

Ovšem pozor. Očekáváte-li vznik jakéhosi hybrida, budete zklamáni. I nadále tu zůstanou dva lidské subjekty samostatně se pohybující, myslící, hovořící i jednající, ale vlivem onoho zázraku začnou ti dva být „zajedno“ duševně i duchovně. A možná nejen to. Můj oblíbený profesor psychologie Jaro Křivohlavý rád s úsměvem sobě vlastním zdůrazňoval, že si muž se ženou, kteří ve svazku manželském prožijí dlouhá léta, nakonec bývají podobní i fyzicky. Mé ženě se sice tahle představa příliš nezamlouvá, ale jako pastor, léta doprovázející manželské páry, mohu potvrdit, že i taková bývá realita.

V původním hebrejském znění výroku o tom, že budou ti dva jedno tělo, je použit termín *echat*, což přeloženo do češtiny neznamená jeden subjekt, ale jednotu několika subjektů. Za úvahu stojí, že stejný termín hebrejský text používá při citaci vyznání víry Izraele: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný [*echat*]“ (Dt 6,4). Vyplývá z toho, že se naše manželství mohou stát zázrakem, který v sobě bude odrážet zázrak trojjednoti samotného božství.

Zázrak manželské jednoty vznikne slepením

Ptáte se, jak k takovému zázraku může dojít? V citovaném textu z knihy Genesis jsme četli, že „**muž přilne ke své ženě**“. Při zkoumání původní hebrejské předlohy mě zaujalo, že je zde použit termín, kterým hebrejšтина obvykle popisuje smísení dvou látek, jež spolu vytvářejí směs, ve které pak už nelze oddělit jednu kapalinu od druhé.

Tento výrok o tisíce let později, při rozhovoru s farizeji, použil Ježíš. Řekl jim tenkrát: „*Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo...*“ (Mt 19,5). Také zde je v původní novozákonní řečtině v případě slova „připojit“ použit termín, který by se do češtiny dal přeložit českým „přilepit“, nebo dokonce „přiklížit“. Tedy: *Proto opustí muž otce i matku a **přilepí se ke své ženě, a tak budou ti dva jedno tělo.***

Lepidlo lásky agapé

Ptáte se, čím se k sobě ti dva přilepí? Čas od času nás řádné a disciplinované občany přivádějí do rozpaků dvojice, které se k sobě „lepí“ na veřejnosti. Lepidlo sexu je dnes „trendy“ a nic proti němu. Tohle lepidlo ke vztahu bezesporu patří a není produktem hříchu, ale součástí Božího stvořitelského zázraku. Autor Písne písni by o tom určitě dokázal básnit celé hodiny. Lepidlo značky *eros* však nebývá lepidlem „nejfestovnějším“. Daleko výkonnější značkou je lepidlo s názvem *agapé*. Lásky *agapé* totiž nemiluje toho druhého za to, jaký je, ale proto, že je. Miluje bezpodmínečně.

Chcete vědět, co o kvalitách tohoto lepidla říká v první epištole Korintským apoštol Pavel? *Agapé je trpělivá, laskavá, nezávidí, agapé se nevychloubá a není domýšlivá, agapé nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy, nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, agapé vydrží, agapé věří, agapé má naději, agapé vytrvá. A tak zůstává víra, naděje a agapé, ale největší (nejvýkonnější ze všech lepidel) je agapé (1K 13,4–7).*

Láskou agapé lidi spojuje Bůh

Ptáte se, kde takové lepidlo vzít? Kdo jej vyvinul? Kdo jím dokáže slepit dva lidi tak, že už nebudou dva, ale jeden, a že už je od sebe nikdo nikdy neodlepí? Odpověď

na tuto otázku ve svém rozhovoru s farizeji poskytuje Ježíš, který k výroku o tom, že budou dva jedno tělo, dodává své známé rčení. „*A proto co Bůh spojil [slepil], člověk nerozlučuj!* [tedy nerozlepuj]“ (Mt 19,6). Bůh je tím, kdo lepidlo lásky *agapé* při stvoření světa vyvinul, a on je také tím, kdo jeho prostřednictvím při slavnostech zvaných svatba dodnes slepuje všechny zájemce o celoživotní manželský vztah.

V té souvislosti by určitě nemělo být opomenuto, že kvalitu lásky *agapé* na kříži Golgoty za jednou z jeruzalémských bran před dvěma tisíci lety zpečetil Boží Syn Ježíš Kristus svou smrtí. Jeho oběť zůstává nekonečnou inspirací a zdrojem lásky pro všechny, kteří v lásce a jednotě manželské spolu chtějí žít až do smrti.

Co Bůh spojil, člověk nerozlepuj!

Možná vás při promýšlení Ježíšova výroku: *Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!* už také někdy napadlo, proč ten kategorický imperativ s vykřičníkem. Rozluka už přece dnes není až takovým problémem. Co nevyšlo napoprvé, může vyjít napodruhé, co se nepodařilo potřetí, může se povést počtvrté... Skutečně, může?

Při jedné svatbě jsem si dal práci a pečlivě k sobě kvalitním lepidlem přilepil dva papíry formátu A4. Po slepení na první pohled vypadaly jako jeden. V závěru kázání jsem pak ony dva slepené listy podal ženichovi s výzvou, aby se je od sebe pokusil oddělit. Myslel jsem, že to nedá, že se papíry slepené kvalitním lepidlem při odlepování potrhají. A světe div se. Ženich si dal záležet a papíry nakonec od sebe oddělil.

Musel jsem rychle vymyslet, jak z toho ven... Přihlížejícím snoubencům a sva-tebčanům jsem po střelhitě úvaze řekl to, co bych dnes v závěru této přednášky chtěl říct i vám: „Vidíte? Jde to! Stejně, jako mohou být nakonec od sebe odděle-ny dva k sobě pevně přilepené papíry, mohou být od sebe odděleny i dva životy, které lepidlem své lásky spojil Bůh. Ale podívejte se, co z těch papírů zbylo? Dva pomačkané cáry, na které už asi nikdo nebude chtít psát...“

Chápete, proč zní ono kategorické Ježíšovo „*nerozlučuj!*“? Drtivá většina z těch, kteří prošli rozvodem, vám bude vyprávět o tom, že se z hrůzy rozvodu nakonec přece jen nějak vzpamatovali, ale šrámů rozvodem vzniklých se už tak snadno nezbavili. Proto bychom to s žádným vztahem jen tak vzdávat neměli, přátelé. Lepidlo Boží lásky dokáže zázraky, a když už to doopravdy nepůjde, pamatujme, že *Boží milosrdenství je věčné* (Ž 136,1–11). Amen.

Voňavá láska

Jeden z farizeů pozval Ježíše k jídlu. Vešel tedy do domu toho farizea a posadil se ke stolu. V tom městě byla žena hříšnice. Jakmile se dověděla, že Ježíš je u stolu v domě farizeově, přišla s alabastrovou nádobkou vzácného oleje, s pláčem přistoupila zezadu k jeho nohám, začala mu je smáčet slzami a otírat svými vlasy, líbala je a mazala vzácným olejem.
(L 7,36–38)

Pohoršení na banketu

Zkoušeli jste si to už někdy představit? V domě veleváženého farizea Šimona, člověka silně nábožného a morálního, možná až moralistického, právě probíhá slavnostní banket. Jeho celebritou je Ježíš z Nazareta, věhlasný léčitel a učitel, známý svou skvěle domyšlenou a srozumitelnou morální teologií. Oči všech pozvaných se k němu zvědavě upírají. A není divu. Ve vzduchu visí složitá otázka: „Není to ten prorok, který má připravit cestu Mesiáši?“ Napětí houstne.

Když vtom se k Ježíši odněkud zezadu, tiše a nenápadně přikrade žena nevalné pověsti, s alabastrovou nádobou vzácného oleje. Spěšně poklekne k jeho bosým nohám, vylije na ně svůj voňavý olej a pak ty nohy svými dlouhými vlasy otírá, a dokonce je svými rty líbá. Scéna takřka erotická. A světe div se, Ježíš ji v tomhle počínání ani náznakem nezabrání.

Jidáš a Šimon, zásadoví pragmatici

Farizeus je Ježíšovou reakcí evidentně pohoršen. V duchu si říká: „*Kdyby to byl prorok, musel by poznat, co to je za ženu, která se ho dotýká, že je to hříšnice.*“ Když obdobný příběh popisuje Jan, zmiňuje také ještě Jidáše. Toho zase rozčiluje něco jiného. „*Proč nebyl ten olej prodán za tři sta denárů a peníze dány chudým?*“ (J 12,5). Jakoby Jidáš říkal: „Babské emoce jsou snad to poslední, co v téhle pohnuté době potřebujeme. Nejen, že tady ta žena ohrožuje veřejnou morálku, ale nehorázně plýtvá penězi.“ Ježíš však Jidáše okřikne: „*Nech ji, uchovala to ke dni mého pohřbu!*“

Chudé máte vždycky s sebou, ale mne nemáte vždycky“ (J 12,7.8). Emotivní výlev té ženy Ježíši evidentně nevádí.

Kořeny důstojné křesťanské zbožnosti

Emoce a jejich role při prožívání víry vždy byly, jsou a budou v křesťanském prostředí žhavým předmětem k diskusi. Mnozí z nás k nim, stejně jako Jidáš, nemáme zrovna velkou důvěru. Jeví se nám příliš improvizované, nespoutané, přehnané a zavádějící. Věřící člověk ovlivněný mentalitou křesťanského západu mívá dojem, že si musí vždy a za všech okolností uhájit svou důstojnou „image“. Ovládá se a hlídá, aby se tím, že projeví své emoce, nestal příliš křehkým a zranitelným. Argumentuje přitom biblickými citáty, podle kterých k pravé křesťanské spiritualitě patří ztišení.

V mém rodném sboru si kdysi dávno jeden strejda vyrobil žluté kartičky s nápisem „Ztiš se před Hospodinem!“ (Ž 62,2) a ty pak o přestávkách pilně rozdával všem, kteří svým hovorem, neřkuli hlasitým smíchem, rušili posvátné ticho, které dle jeho názoru bylo pro prostředí modlitebny nepostradatelné.

Ztišení před Hospodinem má jistě pro spiritualitu nenahraditelný význam. Stojí však za to si uvědomit, že důraz na upjatou důstojnost nemá původ ani tak v Bibli, jako spíše v řeckém stoickém myšlení. To stoikové své emoce uměle potlačovali.

Biblická víra a emoce

Hebrejové se jim však plně a beze studu oddávali. Byli přesvědčeni o tom, že „každá z nich má svůj čas“. Svůj čas má mlčení, stejně jako jindy zase mluvení či halasné pokřikování (Kaz 3,1–8).

Emocím dávali průchod proroci a mnohdy se jimi projevovali i židovští králové. Věhlasný izraelský král David byl jak známo člověk hodně emotivní. Když byla jednou do Jeruzaléma přinášena posvátná truhla smlouvy, bujaře před ní poskakoval a tančil, až tím pohoršil i vlastní manželku. Když mu pak jindy zemřelo dítě, týden v kuse plakal, postil se a ležel přes noc na zemi.

Židovské svátky mají být podle ustanovení Tóry svátky emotivními. Také šabat (Iz 58,13.14; Ex 20,8–11) má být časem radosti. Velikonoce mají být oslavovány zpěvem a tancem, naproti tomu den výročí zničení Jeruzaléma má být dnem půstu, hlasitého pláče a nářku.

Hebrejské bohoslužby nikdy nebyly a nejsou žádnou sedavou a nudnou záležitostí. Zahrnují v sobě tanec a zpěvy doprovázené zvuknými nástroji (Ž 150), tleskáním (Ž 47,2), hlaholem, a dokonce i hlasitým jástem (Ž 95,1; ČSP).

Žena z evangelijního příběhu sice Ježíše pravděpodobně pomazávala v tichosti, ale její jednání bylo emocemi doslova nabité a Ježíš s tím evidentně žádný problém neměl. „*Nech ji!*“ říká v našem příběhu důrazně Jidášovi (J 12,7). Věděl totiž, že i emoce mají v životě víry důležitou roli.

K čemu emoce?

a) Emoce prohlubují vztah člověka ke Kristu

Ježíš okřikne Jidáše a stejně tak se pustí i do Šimona: „*Pohled na tu ženu! Vešel jsem do tvého domu, ale vodu na nohy jsi mi nepodal, ona však skropila mé nohy slzami a otřela je svými vlasy. Nepolíbil jsi mne, ale ona od té chvíle, co jsem vešel, nepřestala líbat mé nohy. Nepomazal jsi mou hlavu olejem, ona však vzácným olejem pomazala mé nohy*“ (L 7,44–46).

Evangelista Lukáš k tomuto vyprávění dodává ještě Ježíšovo hodnocení, podle kterého ona hříšná žena svým emotivním činem Ježíši projevila *velikou lásku*, větší lásku než Šimon (L 7,47).

Přitom nelze popřít, že nemalou náklonnost vůči Ježíši projevil i Šimon. To, že jej pozval k prostřenému stolu, bylo samo o sobě výmluvné. Podle staré orientální tradice totiž byla pohostinnost vnímána jako projev vztahu. Navíc Jan se při svém vyprávění, těsně předtím, než začne popisovat náš příběh, zmíní o tom, že v té době už „*velekněží a farizeové vydali totiž nařízení, že každý, kdo by věděl, kde se [Ježíš] zdržuje, má to oznámit, aby ho mohli zatknout*“ (J 11,57). Šimon v podstatě pozváním Ježíše pod svoji střechu velice riskoval.

Šimon sice pro Ježíše riskoval trest, ale jeho vztah k němu byl až příliš suchý a pragmatický. Jeho vztahu chyběly emoce. Možná právě proto se už pak v evangelích o něm nic nedočteme. Nejen láska bez skutků, ale i láska bez emocí může snadno vyprchat anebo skončit v rutíně. Emoce prostě prohlubují vztah k Ježíši Kristu.

b) Emoce inspirují nevěřící ke vztahu ke Kristu

A je tady ještě jeden důvod pro emoce v životě víry. Zmiňuje jej v rámci svého vyprávění opět evangelista Jan: „*Tu vzala Marie libru drahého oleje z pravého nardu, pomazala Ježíšovi nohy a otřela je svými vlasy. Dům se naplnil vůní té masti*“ (J 12,3).

Apoštol Pavel v druhé epištole Korintským zdůrazňuje, že by křesťanské zvěstování mělo být voňavé: „*Jsmo totiž jakoby vůní kadidla, jež Kristus obětuje Bohu; ta vůně proniká k těm, kteří docházejí spásy, i k těm, kteří spějí k zahynutí. Jedněm jsme smrtelnou vůní vedoucí k záhubě, druhým vůní životodárnou vedoucí k životu*“ (2K 2,15.16).

Viditelné emoce lásky plynoucí z opravdového vztahu k Ježíši dodávají křesťanskému učení přitažlivost. S evangeliem je to prostě jako s jídlem. Můžeme lidem stokrát vysvětlovat, jak to či ono jídlo chutná, jak je zdravé, jaké je jeho složení, jak vypadá... Když jej však v jejich přítomnosti uvaříme, postavíme jim jej pod nos a oni ucítí jeho skvělou vůni, je vystaráno.

Bez viditelně projevovaných emocí naše vztahy k Bohu sice možná přežijí, pravděpodobně však neinspirují nikoho dalšího. Viditelně prožívané emoce jsou úžasnou manifestací lásky člověka k Bohu a tou nejlepší evangelizační metodou, jakou někdy někdo vymyslel.

c) Emoce udržují při životě lásku manželskou

Při čtení tohoto příběhu mi došlo, že v mezilidských vztazích je tomu tak nějak podobně. Často mi totiž jako manželskému poradci lidé po rozvodu říkávají: „Vůbec tomu nerozumím. Dělal jsem všechno, co jsem měl. Plnil jsem všechny své manželské povinnosti. Nechápu, v čem je problém.“

Tušíte, v čem může být problém? Jejich manželství přestalo vonět po emocích a sklouzlo do rutiny. Profesor Jaro Křivohlavý nám studentům vždy říkával, že se svými partnery nikdy nesmíme přestat chodit na rande, že jim nesmíme přestat říkat hezká slova. Žena muži: „Tondo, ty jsi chlap!“ a muž ženě: „Moc ti to sluší.“ Ve vztahu musí zůstat emoce. Ty jej totiž drží pohromadě a jsou důležité nejen pro manžele, ale i pro jejich děti. I ty musí vidět, že se jejich rodiče stále milují.

Víte, mám někdy problém s tím, když se říká, že láska není o zamilovanosti. Intenci tohoto tvrzení rozumím, ale přesto si myslím, že by manželé měli dělat všechno pro to, aby v jejich vztahu neuhaslá jiskra emocí.

Ostatně totéž platí i o vztahu mezi Bohem a lidmi. Ani zde by neměly chybět emoce. To, že milujeme Ježíše a své partnery, by na nás mělo být vidět a mělo by to z nás být i cítit. Lákavá vůně naší vzájemné lásky, probouzená v nás mocí Ducha, by měla naplňovat naše křesťanské domovy i chrámy.

Určitě jste si už někdy všimli toho, že v knize Zjevení muž procházející se mezi svícny klade křesťanskému sboru v Efezu na srdce: „*Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív...*“ (Zj 2,4.5). Amen.

Láska je dar

Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska ne jedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. (1K 13,4–7)

Jak na vás působí tento text? Proč se ptám? Já osobně jsem si jej dlouhá léta slova vychutnával. Až jednou se to zvirtlo. Účastnil jsem se tenkrát bohoslužby, při které kazatel po přečtení této „ódy na lásku“ vyzval všechny přítomné, tedy i mne, abychom si zde za slovo láska zkusili dosadit své vlastní jméno. Rozumíte? Radek je trpělivý, laskavý, nezávidí, Radek se nevychloubá a není domýšlivý... Uf... Musím přiznat, že mi to nějak nesedlo...

Vám ano? No schválně, zkuste si to. Tonda je trpělivý, laskavý, Pavel nezávidí, Lucka se nevychloubá a není domýšlivá, Petr ne jedná nečestně, nepočítá křivdy a Zuzka nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy...

Bůh je láska a lidé hříšní

Znáte někoho, jehož jméno by se tam směle dosadit dalo? My věřící bychom určitě o jednom takovém věděli. To Bůh je trpělivý, laskavý, nezávidí, to Bůh se nevychloubá a není domýšlivý, to on ne jedná nečestně, nepočítá křivdy, nedá se vydráždit... Bible to zdůvodňuje tím, že „*Bůh je láska*“ (1J 4,8). O nás lidech naopak tvrdí, že „*všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy*...“ (Ř 3,23). Láska přestala být naší přirozeností.

Jsme sice možná plni dobrých předsevzetí, ale jediné, k čemu se dokážeme dohrabat, je farizejské předstírání lásky, které končí skepsí, neurózou, nerudností a moralizováním. Utěšit nás pak většinou dokáže jen to, že ti druzí jsou snad ještě větší prevítí než my sami.

Pýcha ovládá křesťany v Korintu

Óda na lásku, kterou jsme si tady v úvodu kázání přečetli, je součástí dopisu, jež první křesťanský misionář, známý jako apoštol Pavel, adresoval společenství věřících křesťanů, jež krátce předtím založil v městě Korintu. Vznikl tam totiž tenkrát velký problém. Silné osobnosti se zde přetahovaly o uznání svých stoupenců, vyťahovaly se jedna nad druhou, rozšiřovaly si své fankluby a líbilo se jim, když jim jejich fanoušci zobali z ruky. A víte, co na tom bylo nejtragičtější? Jejich rivalita měla duchovní podtext. Předháněli se totiž v tom, kdo z nich bude mít lepší kázání či teologickou přednášku. Duchovní pýcha vytlačila z jejich srdcí lásku.

A tak není divu, že jim ve své epištole Pavel připomíná. *„Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. Kdybych měl dar prorocký, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano, kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdal všechno, co mám, ano, kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje“* (1K 13,1–3).

Pýcha vytlačuje z našich srdcí lásku

Sebestřednost však nebyla jen problémem korintských křesťanů, přátelé. Problémy s ní máme už od narození všichni. Přesně, jak zpívá Petr Janda v jedné ze svých písní: „Já, já, já, jenom já...“ Problém je, že dnes mnozí moderní psychologové sebestřednost svým rozháraným klientům ordinují jako recept na štěstí. „Nevaž se, odvaž se. Zapomeň na druhé, mysli jen na sebe a užívej si, co to dá.“

Pochopitelně, že bez lásky k sobě nedokážeme milovat ani své bližní. To už před 2000 lety věděl i Ježíš, který své posluchače vybízel k tomu, aby milovali druhé **jako sebe** (Mt 22,39). Sebestřednost, sobecky zaměřená jen a jen na sebe, je zcela určitě cestou do pekel. Ničí každý vztah a v konečném důsledku i sobce samotného. Proto apoštol Pavel opěvuje sebeobětavou lásku.

Láska je dar, který přichází shůry

Kde ovšem takovou lásku brát? „Láska, Bože láska, kde ťa ľudja berú. Na horách nerastieš, v poli ťa nesejú.“ Možná čekáte, že vás teď jako duchovní začnu vybízet k chození do kostelů a modliteben. Určitě tím nic nepokazíte, ale pravděpodobně

se tím také asi nic moc nezmění. Chozením do garáže se z vás totiž také nestane auto...

Jednu radu bych však pro vás v té souvislosti přece jen měl. V poslední knize Bible je zaznamenaná jedna zajímavá nabídka. Ježíš tady říká: „*Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou*“ (Zj 3,20).

Nabídka společného stolování byla v Orientu nabídkou vztahu. Když na Ježíšovo zaklepání zareagujete tím, že jej vpustíte do svého srdce, vstoupí do něj spolu s ním i jeho láska, a lidé pak budou moci o vás popravdě říkat, že jste trpěliví a laskaví, že nezávidíte, nevychloubáte se a nejste domýšliví... Bude radost s vámi žít a spolupracovat. Nechcete to zkusit?

Lidé zasažení Boží láskou existují

Lidé, kteří Boha a jeho Ducha do svého srdce doopravdy vpustí, obvykle prožívají velikou proměnu. Boží láska a moc v nich totiž probouzí ctnosti, jako je „*láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání...*“ (Ga 5,22) a také pokora, mírumilovnost, přejícnost...

Děkuji Pánu Bohu za to, že mi v životě takové lidi do cesty postavil. Nebylo jich vskutku mnoho, ale stali se pro mne živým svědectvím o tom, že Bůh doopravdy existuje. Myslím, že jste je už někdy někde potkali i vy. Docela věrně je před léty ve své knize „Fragment etiky“ popsal teolog J. L. Hromádka.

„Stává se vám nepochybně, že se v práci nebo na cestách sejdete s někým, kdo vzbudí vaši pozornost zářící svými očima, způsobem, jakým vám podá ruku, jak na vás mluví a jak si počíná v praktickém rozhodování, ve chvílích, kdy záleží na moudrém slově, na klidu srdce a na rozhodnutí v těžkých nebo nejasných situacích. Neužívá přitom výrazů z věroučného nebo náboženského slovníku, neprojevuje se tradičními pobožnými a liturgickými gesty... Je to člověk na první pohled zcela světský, který se navenek ničím neliší od svého okolí. Když ho pozorujete, nepřijde vám, že by šlo o bytost z náboženské nebo církevní oblasti. A přece vás při delším styku zaujme svým zvláštním, těžko popsatelným, ale přesto reálným zaměřením. Jako by na něj dopadala jasná záře, postižitelná až po delší době. Vzniká ve vás pocit důvěry k němu a vědomí, že jde o bytost, která nezklame a která vám dokáže ve zmatených okolnostech života naslouchat, pomoci, poradit a postavit se za vás. Hranice mezi ním a vámi jako by se postupně ztrácela...“

Přeji vám, přátelé, abyste takových lidí na svých cestách potkávali stále víc. Aby takoví byli vaši příbuzní, přátelé, spolupracovníci, aby takoví byli vaši rodinní příslušníci, aby takový byl váš partner, a hlavně – abyste takoví byli vy sami.

To, že Radek je trpělivý, Vlasta laskavá, Jakub nezávidí, Monika se nevychloubá a není domýšlivá, Tonda nejedná nečestně a nepočítá křivdy a Zuzka nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy, se prostě může stát skutečností, protože krásné vztahy mohou rozkvétat všude tam, kde je přítomen Bůh. Ze srdce nám to všem přeju. Amen.

Ukřižovaná láska

To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. (J 15,12.13)

Toužíte po velké, opravdové lásce? Možná namítnete: „Kdepak velká láska. My bychom se asi spokojili s takovou normální, středně velkou, bez velké romantiky a bez velkých slov a gest.“ Já bych to však s tou velkou láskou zas až tak snadno a rychle nevzdával, přátelé. Je totiž k mání a je dostupná všem. Je k dispozici mladým i starým, vzdělaným i prostým, bohatým i chudým, zdravým i nemocným... Jde o lásku, o které se u prostřeného velikonočního stolu krátce před svou smrtí se svými učedníky rozhovořil Ježíš Kristus, když řekl: „*Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele*“ (J 15,13).

Ukřižovaná láska

Postřehli jste? Největší láskou je láska, která se dokáže obětovat pro své bližní. Ježíš Kristus, vzdělaný židovský rabín, léčitel a terapeut, neobyčejný člověk, který stál u zrodu křesťanské církve, umírá krutou smrtí ukřižováním za branou Jeruzaléma na hoře jménem Golgota a jeho smrt není jen tak ledajakou smrtí. Nejde o popravu zločince, nejde o trest politického buřiče, nejde dokonce ani o justiční omyl římského soudního dvora. Jde o demonstraci velké lásky, lásky, která své blízké miluje natolik, že je schopna se pro ně obětovat. Kdybych to měl vyjádřit jedním slovem, onou velkou, největší láskou je láska „ukřižovaná“. Spasitel světa na kříži roztahuje své paže, a tím demonstruje, jaká je její podstata. Jak se taková láska projevuje?

Ukřižovaná láska se svým bližním vydává

Ježíšovy rozpjaté paže symbolizují, že se velká ukřižovaná láska svým bližním vydává, otevírá a rozdává. Je ochotna obětavě sloužit až do roztrhání těla. Ježíš nejenže pro své milované zemřel, ale v první řadě pro ně žil. Celý jeho život byl

jednou velikou obětí. Apoštol Pavel o tom zpívá ve svém hymnu zaznamenaném v epistole Filipským: „*Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil...*“ (Fp 2,6.7).

Ukřižovaná láska si své bližní nedrží od těla

Ježíšovy rozpažené ruce symbolizují, že velká ukřižovaná láska nepocituje potřebu držet si své bližní od těla, ale je ochotna se pro ně stát zranitelnou. Pro blaho svých bližních dokáže trpět, a v případě potřeby třeba i umírat. Apoštol Pavel píše: „*V poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži*“ (Fp 2,8).

Nejde přitom jen o poslušnost, ale o neskutečně velikou lásku. Ježíš mohl, jako Bůh v lidském těle, realizovat to, k čemu se jej svými úšklebky snažili vyprovokovat židovští kolemdoucí. Mohl sestoupit z kříže a zachránit tak sám sebe (Mk 15, 30).

Kateřina Sienská, italská řeholnice ze čtrnáctého století, to vyjádřila velice hezky, když řekla: „Milý Ježíši, nebyly by tě na kříži udržely hřeby, kdyby tě tam nedržela láska.“

Ukřižovaná láska své bližní nespoutává

Ježíšovy rozpažené ruce symbolizují, že velká ukřižovaná láska své bližní nespoutává. Nabízí jim svobodu a volnost. V knize Přísloví čteme o tom, že žárlivost je jako kostižer (Př 14,30). Velké ukřižované lásce nic podobného nehrozí, protože po vzoru Krista rozpíná své paže a těm, které miluje, nabízí svobodu a volnost. Nespoutává je v sobecké, samolibé křeči, i když ví, že mohou její nabídku svobody zneužít.

Ukřižovaná láska je láska agapé

Mluvíme-li o lásce, neumíme jedním slovem rozlišit, jakou lásku myslíme. Pro lásku má totiž čeština jen jeden výraz, zatímco novozákonní řečtina rovnou čtyři:

Eros: Mám rád sebe, potřebuji k tomu tebe (milenecká láska).

Storgé: Mám tě rád, jsi krví z mé krve (příbuzenská láska).

Filia: Mám tě rád za to, jaký jsi (přátelská láska).

Agapé: Mám tě rád proto, že jsi, takového, jaký jsi (božská láska).

Láskou agapé, tedy ukřižovanou láskou, miluje Bůh člověka. Jeho přáním je, abychom stejnou láskou milovali své bližní i my. Jenže tato láska není naší hříchem zasažené podstatě vlastní. Jak ji tedy můžeme získat?

Ukřižovaná láska agapé se rodí pod křížem

Člověk by se měl alespoň tu a tam zastavit pod golgotským křížem, zvednout své ruce do výše ramen a s dlaněmi obrácenými vzhůru by se měl nechat ukřižovanou láskou obejmout a pohlit. Prostě ji přijmout jako dar shůry.

Setkání s ukřižovanou láskou

Stáli jsme spolu na břehu.

Slunce zapadalo za nedaleký kopec,
krajina sama jako by zářila nejrůznějšími paprsky.

„Pane, jaké to bylo tenkrát?“

Zahleděl se do dále jako by vzpomínal.

Neodpověděl, jen tiše pozvedl své ruce.

Ruce, jeho ruce. Nesly znamení
po něčem hrozném, tvrdém,
po ocelových hřebech.

Najednou jsem pocítil bolest u srdce
a strašně, strašně se styděl.

Vždyť to jsem byl i já,
kdo zabodl hřeby do jeho rukou.

A on? On mi odpustil.

Stojí tu teď vedle mne a mlčí,
jeho ruce však mluví.

Mluví o přenesmírné lásce toho,
který zemřel, abych já mohl žít.

Slunce zapadlo,
na krajinu se sneslo tmavomodré šero,
ptáci zpívají večerní písně.

Stojíme spolu na břehu a já jsem šťasten.

Amen.

Radujte se v manželství _____ vždycky

Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Vaše mírnost, ať je známa všem lidem. Pán je blízko. Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Konečně bratři, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost, a co sklízí pochvalu. [...] A Bůh pokoje bude s vámi. (Fp 4,4–9)

Radujte se!

Apoštol Pavel v textu, který jsme si právě přečetli, realitu života v žádném případě nemaluje na růžovo. Hovoří otevřeně o tom, že k životu starosti jednoduše patří a ani víra v Boha jich člověka jen tak nezbaví. Člověk je prostě, jak o tom v jedné ze svých písní zpívají Voskovec s Werichem, jednou dole a jednou nahoře. Apoštol Pavel o tom také něco ví. Víra v Boha ani jej nezbavila utrpení. Dopis křesťanům do Filipis píše z vězení, v němž se ocitl kvůli svému křesťanskému přesvědčení. Přesto své čtenáře vybízí, aby se navzdory utrpení nikdy nepřestali radovat. Je totiž přesvědčen o tom, že složité okolnosti mohou být do značné míry eliminovány právě pozitivním přístupem k životu.

Síla pozitivního myšlení

Výstižně to kdysi vyjádřil římský císař Marcus Aurelius, který napsal: „Náš život je takovým, jakým ho učiní naše myšlení. Jsou-li šťastné naše myšlenky, jsme šťastni i my samotní. Myslíme-li na neštěstí, býváme zpravidla také nešťastni. Když se ve svých představách stále něčeho bojíme, bývá strašidelná i realita našeho života. Když nás v myšlenkách pronásleduje neúspěch, býváme neúspěšní. Připouštíme-li si své nemoci a poddáváme se jim, budeme nemocní stále víc.“

Podobným způsobem uvažuje i apoštol Pavel. Proto křesťanům ve Filipis také on doporučuje pozitivní myšlení. Radí jim, aby přemýšleli o tom, co je pravdivé, čisté, milé, hodné lásky, dobropověstné a chvályhodné... Pozitivní myšlení považuje

za natolik důležité, že výzvu: „**Radujte se!**“ zdůrazňuje vykřičníkem, a dokonce ji zdvojuje: „**Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se!**“ (Fp 4,4).

Nemůžeš-li změnit své pocity, změň své projevy

Na tom, že bychom měli v životě myslet pozitivně, se asi my lidé dokážeme shodnout většinou, ale že bychom se měli, jak Pavel zdůrazňuje, vždycky radovat, s tím míváme vážný problém. V životě přece přicházejí chvíle, kdy se radovat prostě nedá.

Ale pozor, četl jsem jednou někde zajímavou psychologickou radu: „Nemůžeš-li změnit své pocity, změň alespoň své projevy.“ Jak se něco podobného dělá?

Před několika lety zemřel jeden z mých nejlepších přátel, vynikající pedagog a duchovní. Jmenoval se Karel Špinar. Mnozí si na něj asi ještě pamatujete. Byl o více než padesát let starší než já, ale přesto jsme si báječně rozuměli. Až do posledního dechu si totiž zachoval mladistvého ducha. Elixírem mládí pro něj byl jeho nezdolný životní optimismus a pozitivní myšlení, které si byl schopen zachovat navzdory problémům, se kterými se musel v životě potýkat – smrtí syna počínaje a komunistickým útlakem konče.

Jednou, když zrovna procházel takovým náročným obdobím, se dočetl v knize českého psychiatra Karla Nešpora s názvem „Léčivá moc smíchu“, že by se člověk, kterému právě není zrovna do smíchu, měl stáhnout někam do ústraní a tam se ke smíchu doslova přinutit. Oblékl si proto své staré tepláky a šel si, jak bylo jeho dlouholetým zvykem, do Krčského lesa zaběhat. Podotýkám, že mu bylo 86 let.

Běžel na odlehlé, liduprázdné místo a tam spustil: „Ha, ha-ha, ha-ha-ha...“ Zaručená metoda však ne a ne zabrat. Jeho smích byl jednou velikou křečí. Když vtom si všiml, že z lavičky v nedalekém křoví na něj vyděšeně hledí dva páry očí zamilovaného páru. Chvilí na něj zírali a pak rázným krokem zmizeli v lese. V tu chvíli Karel vypukl ve spontánní, hlasitý a radostný smích. A bylo po smutku.

Radujte se v Pánu

Změnit své projevy, a tím i pocity, pravděpodobně dokážou jen mimořádně silné osobnosti. Co ale s námi, kteří zrovna silnou vůlí příliš neoplýváme?

Stojí za povšimnutí, že apoštol Pavel křesťany ve Filipis k radosti vybízí slovy: „**Radujte se v Pánu vždycky!**“ Pánem pochopitelně myslí ústřední postavu křesťanské

víry, **Pána** Ježíše Krista. Člověk, který přijme Božího Syna, Pána Ježíše, jako svého Pána a Spasitele, vstoupí s ním do vztahu, setrvává v jeho blízkosti a pod jeho vlivem si navzdory nepříznivým okolnostem života většinou dokáže zachovávat pozitivní myšlení, radost a optimismus.

Humor v manželství

Psychologické průzkumy ukazují, že lidé, kteří mají po svém boku veselého partnera, bývají šťastnější. Smysl pro humor v manželství přispívá ke vzájemnému souznění, harmonii a stabilitě vztahu. Humor partnerům umožňuje nebrat se tak vážně, odpoutat se od pocitů studu, viny, zášti i hněvu, pomáhá vidět rozpory „shora“ a sehrává pozitivní roli v procesu smíření. Uvolňuje napětí v krizových situacích a mezi partnery vytváří větší pocit sounáležitosti.

Dovolte, abych dnešní biblické zamyšlení ukončil modlitbou z knihy modliteb Jaroslava Vejmělky s názvem „Modlím se za svou milou nejen 31 dní“: „Pane, díky za to, jaký jsi. Díky, že jsi radostí našich životů! Nedokážu si představit život bez smíchu a ani nemusím, protože ty jsi ho pro nás stvořil. Díky za každou chvíli, kdy se můžeme smát, díky za humor, který jsi nám dal. Díky za to, že si s mým milým můžeme užívat společné okamžiky radosti. Uvědomuji si, jak je humor ve vztahu důležitý. A tak tě prosím, dej nám ho pořádnou dávku, ať se ve chvílích, kdy je nám smutno, dokážeme vzájemně potěšit. Amen.“

Biblické kořeny a křídla lásky

Mgr. Radomír Jonczy

Pro oddělení adventistické služby rodinám CASD
vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.

Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: adventorion@adventorion.cz

www.adventorion.cz

Fotografie na obálce: James Kovin

Odpovědná redaktorka: Ing. Milada Macháňová

Jazyková korektura: Eva Běličková

Grafická úprava: Jan Dobeš

Vytiskla tiskárna ARTRON, s. r. o., Boskovice
Praha 2024

ISBN 978-80-7172-442-1

